

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการจัดการศึกษารวมทั้งรายละเอียดด้านการจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก ดังรายละเอียดซึ่งประกอบด้วย

1. การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1.1 ความหมายของการศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา และระดับบัณฑิตศึกษา

1.2 การจัดการศึกษาของไทยในอนาคต

2. การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก

2.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

2.2 การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาเอก

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

1. การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

1.1 ความหมายของการศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา และระดับบัณฑิตศึกษา ได้มีผู้กล่าวไว้
ดังนี้

ความหมายของการศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษา และระดับบัณฑิตศึกษา

การศึกษา (education) หมายถึง การปลูกฝัง การพัฒนา และหล่อมหลอมบุคคลให้อยู่ในรูปแบบมาตรฐานของสังคม (Dewey. 1966: 10 อ้างถึงใน ประทุม อังกูโรหิต. 2551: 111) นอกจากนั้น จอห์น ดิวอี้ ยังกล่าวถึงการศึกษาว่าหมายถึง การเจริญงอกงาม (growth) ส่วนกระบวนการการศึกษา คือ กระบวนการสร้างเงื่อนไขให้ชีวิตมีความเจริญงอกงามนั่นเอง (วิชัย ต้นศิริ. 2550: 2)

การศึกษา ตามความหมายของ สุตใจ เหล่าสุนทร (2549: 8-9) คือการสั่งสอนอบรมให้สามารถอยู่อย่างมีความสุขในชุมชนนั้นๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การสั่งสอนอบรม หมายถึง การให้ความรู้ที่เหมาะสมสำหรับบุคคลนั้นๆ คนมีฐานะทางสังคมในระดับไหน ก็ควรจะมีความรู้ต่างๆ พอเหมาะสมกับบุคคลอื่นในฐานสังคมเดียวกัน นอกจากมีความรู้แล้ว ต้องมีความประพฤติตามที่บุคคลอื่นๆ ในระดับเดียวกันถือว่าเหมาะสม ฉะนั้นการอบรมจึงหมายถึงการพำสอนให้มีจิตใจดีมีสมฐานะของตน มีวัฒนธรรม กิริยามารยาท ตลอดจนรู้จักแต่งกาย รู้จักพูดจาสมกับชั้นวรรณะของตน

2) การอยู่อย่างมีความสุข หมายถึง สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ได้อย่างไม่เดือดร้อน มีครอบครัวและมีอาชีพที่ไม่เป็นที่รังเกียจ ดังนั้นการที่จะอยู่อย่างมีความสุขนั้นจะต้องอาศัยความรู้ต่างๆ ทั้งทางกาย ทางใจ ทางศีลธรรมและคุณธรรมต่างๆ มาช่วยประกอบ สิ่งต่างๆ จะเกิดขึ้นได้ในตัวบุคคลก็ต้องด้วยการศึกษาที่ค่อยเพิ่มพูนขึ้น พิจารณาหาหนทางที่จะปฏิบัติให้ดีจึงจะอยู่อย่างมีความสุขได้

3) ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่รวมกันเป็นพวกเป็นเหล่าเป็นหมู่บ้าน เป็นเมือง เป็นแคว้น เป็นประเทศ และเป็นโลกในที่สุด มนุษย์จะรวมตัวกันก็ต่อเมื่อเป็นพวกเดียวกัน เช่น เชื้อชาติเดียวกัน ผิวดมคล้ายคลึงกัน มีภาษาวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกัน การอยู่รวมกันสามารถติดต่อพึ่งพาอาศัยกันได้โดยสะดวก

ความหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาและระดับบัณฑิตศึกษา

การศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาที่สูงขึ้นจากระดับมัธยมศึกษา คำว่า อุดมศึกษา มีรากศัพท์มาจากศัพท์ภาษาบาลีว่า “อุดม” หมายถึง สูงสุด และศัพท์ภาษาสันสกฤต “ศึกษา” หมายถึง การเล่าเรียน ดังนั้นคำว่า “อุดมศึกษา” จึงหมายถึง การเรียนชั้นสูงสุด มี 3 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือ สกอ. กระทรวงศึกษาธิการ (<http://th.wikipedia.org>)

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตามความหมายของ วิรุณ ตั้งเจริญ (2551: 68) หมายถึง การศึกษาในระดับหลังระดับปริญญาตรี เป็นการศึกษาที่มีพลังเป็นหลักของสังคม การศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาต้องกระเพื่อมสังคม มีกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนที่ต่างไปจากระดับปริญญาตรี ไม่ใช่การถ่ายทอด การป้อนความรู้ การพัฒนาทักษะ Technical Skill หรือการสร้างนิสัย

นักศึกษาให้เป็นช่างฝีมือในศาสตร์ต่าง ๆ การศึกษาระดับบัณฑิตต้องเป็นลักษณะการศึกษาค้นคว้า หาความรู้ การค้นคว้าวิจัยเพื่อให้เป็น ปัญญาชน (Intelligentsia)

จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานี้มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาบริบทต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งความสำคัญจะกล่าวดังต่อไปนี้

ความสำคัญของการจัดการศึกษา การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง หรือสังคม สิ่งที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาดังกล่าวคือการศึกษาโดยเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาด้านต่างๆ ทุกด้าน และช่วยในการวางแผนด้านกำลังคน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศได้ตรงตามเป้าหมาย (จีระพันธ์ พูลพัฒน์.2553: 1)

การศึกษามีความสำคัญมากดังที่ สุดใจ เหล่าสุนทร (2549: 14) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่ามี 2 ลักษณะดังนี้

- 1) ทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าเท่าเทียมหรือเจริญยิ่งกว่าชุมชนอื่นๆ
- 2) รักษาเอกลักษณ์ของชุมชน หรือรักษาความเป็นคนไทยให้ถาวรคงอยู่ตลอดไป ไม่ทำให้ถูกกลืนเอกลักษณ์ของชุมชนอื่นๆเสีย

นอกจากนั้นยังสรุปไว้ว่า การศึกษาคือการสร้างสรรค์และการรักษาชุมชน ในเวลาเดียวกันก็ต้องเข้าใจด้วยว่าชุมชนจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนหรือมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้มีสภาพเป็นอย่างปัจจุบันหรืออาจจะเป็นในอนาคต

1.2 การจัดการศึกษาของไทยในอนาคต

จากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ที่มีการเชื่อมโยงระหว่างกันในบริบทโลกาภิวัตน์ (Globalization) ส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนไปด้วย ดังที่จอมพงศ์ มงคลวนิช (2554: 9-13) กล่าวว่า การศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Education to Sustainable Development) ควรเป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ความเท่าเทียมกันของชายและหญิง
- 2) การส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่สมบูรณ์

- 3) การอนุรักษ์ และความยั่งยืนของระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อม
- 4) การพัฒนาชนบทเพื่อความเท่าเทียม
- 5) การยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรม
- 6) สันติภาพและความมั่นคงของมนุษย์
- 7) การพัฒนาความเป็นเมืองที่มีความยั่งยืน
- 8) การบริโภคด้วยความรับผิดชอบเพื่อความยั่งยืน

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะต่างๆ ดังนี้

- 1) เคารพ และเห็นคุณค่า รวมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรม
- 2) ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่า ความแตกต่างด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของสังคมและบุคคลที่แตกต่าง
- 3) อยู่ในโลกด้วยการบริโภคที่พอเพียงและรับผิดชอบต่อสังคม
- 4) สามารถประเมินและบริหารความเสี่ยงด้านต่างๆ ทั้งระดับบุคคลและสังคมได้
- 5) เข้าใจและปรารถนาที่จะเห็นความยุติธรรมและความสมดุล เพื่อการอยู่ร่วมกันและการพัฒนา
- 6) สำนึกถึงบทบาท สิทธิ และความรับผิดชอบต่อตนเองในฐานะสมาชิกของสังคม

นอกจากคุณลักษณะต่างๆ ดังกล่าวมาแล้วนั้น ยังต้องคำนึงถึงการพัฒนาทั้ง 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 การพัฒนาทัศนคติที่เปิดกว้างพร้อมเรียนรู้ ความแตกต่างและสิ่งที่อยู่ในโลกกว้าง

มิติที่ 2 การพัฒนาด้านภาษา เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร ติดต่อ และการเรียนรู้

มิติที่ 3 การพัฒนาความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม เพื่อเข้าใจ ความแตกต่างและภูมิหลังของประเทศและประชาสังคมต่าง ๆ

นอกจากการพัฒนาทั้ง 3 มิติแล้วยังต้องคำนึงการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยสิ่งที่ควรมุ่งเน้นในการพัฒนาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานในทศวรรษหน้านั้น ได้แก่

1. ควรมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ของบุคลากรในองค์กรทั้งการพัฒนาด้านปัญญา ความรู้สารสนเทศ และการบริหารข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ

2. พัฒนาให้บุคลากรสามารถเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ทันต่อกระแสโลก เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

3. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีให้มากขึ้น

2. การจัดการศึกษาระดับปริญญาเอก

การจัดการศึกษาในระดับปริญญาเอกนั้นมีสิ่งที่เกี่ยวข้องที่คำถึงดังนี้

2.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอก จึงเห็นสมควรให้จัดทำกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันในการผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยระดับคุณวุฒิดังนี้

- 1) ระดับที่ 1 อนุปริญญา
- 2) ระดับที่ 2 ปริญญาตรี
- 3) ระดับที่ 3 ประกาศนียบัตรบัณฑิต
- 4) ระดับที่ 4 ปริญญาโท
- 5) ระดับที่ 4 ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงและระดับปริญญาเอก

โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้กำหนดคุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขาวิชาต่างๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ สกอ. กำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 2) ด้านความรู้
- 3) ด้านปัญญา
- 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิและลักษณะของหลักสูตรอย่างน้อยต้องเป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กำหนดไว้ในแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

2.2 การจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาเอก

ลักษณะของหลักสูตรระดับปริญญาเอก

การจัดการศึกษาหลักสูตรปริญญาเอกนั้นสิ่งที่สำคัญคือต้องรู้และเข้าใจว่าเป็นหลักสูตรที่เน้นให้นักศึกษาหรือผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีการศึกษาค้นคว้าที่ลุ่มลึกในระดับสูงอย่างอิสระ มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาการล่าสุดขององค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษาค้นคว้า ตลอดจนแปลความหมายและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาเนื้อหาสาระของรายวิชา/สาขาวิชาและวิชาชีพ หลักสูตรอาจจะเน้นการค้นคว้าวิจัยเพื่อนำไปสู่การทำวิทยานิพนธ์เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่มีอยู่ หรืออาจผสมผสานระหว่างวิทยานิพนธ์กับการศึกษารายวิชาในระดับสูงในสาขาวิชาชีพหรือสาขาวิชาประยุกต์

(สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553 : 16)

มาตรฐานผลการเรียนรู้ในระดับปริญญาเอก ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553 : 14-15)

1.ด้านคุณธรรม จริยธรรม

สามารถจัดการเกี่ยวกับปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบททางวิชาการและวิชาชีพ ในกรณีที่ไม่มีจรรยาบรรณวิชาชีพหรือไม่มีระเบียบข้อบังคับเพียงพอที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ก็สามารถใช้ดุลยพินิจอย่างผู้รู้ ด้วยความยุติธรรม ด้วยหลักฐาน ด้วยหลักการที่มีเหตุผลและค่านิยมอันดีงาม แสดงออกหรือสื่อสารข้อสรุปของปัญหาโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นที่จะได้รับผลกระทบ ริเริ่มชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของจรรยาบรรณที่ใช้อยู่ในปัจจุบันเพื่อทบทวนและแก้ไข สนับสนุนอย่างจริงจังกับความ

ขัดแย้งและปัญหาที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในที่ทำงาน และในชุมชนที่กว้างขวางขึ้น

2.ด้านความรู้

สามารถพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้และลึกซึ้งในองค์ความรู้ที่เป็นแก่นในสาขาวิชาการหรือวิชาชีพ รวมทั้งข้อมูลเฉพาะทางทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เป็นรากฐาน มีความรู้ที่เป็นปัจจุบันในสาขาวิชา รวมถึงประเด็นปัญหาสำคัญที่จะเกิดขึ้น รู้เทคนิคการวิจัยและพัฒนาข้อสรุปซึ่งเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาได้อย่างชาญฉลาด สำหรับหลักสูตรในวิชาชีพจะต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เปลี่ยนแปลงในวิชาชีพ ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ การพัฒนาสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสาขาวิชาที่ศึกษาค้นคว้า

3.ด้านทักษะทางปัญญา

สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ สามารถสังเคราะห์ผลงานการวิจัยและทฤษฎีเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจใหม่ที่สร้างสรรค์ โดยบูรณาการแนวคิดต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาที่ศึกษาในขั้นสูง สามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยที่สำคัญในเรื่องที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ หรือปรับปรุงแนวปฏิบัติในวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญ

4.ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีความสามารถสูงในการแสดงความเห็นทางวิชาการและวิชาชีพ สามารถวางแผนวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนสูงมากด้วยตนเอง รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์ และแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางวิชาการหรือวิชาชีพ และสังคมที่ซับซ้อน

5.ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สามารถคัดกรองข้อมูลทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าในประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน สรุปปัญหาและเสนอแนะแก้ไขปัญหในด้านต่าง ๆ โดยเจาะลึกในทางวิชาชีพเฉพาะ สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในวงการ

วิชาการและวิชาชีพ รวมถึงชุมชนทั่วไป โดยการนำเสนอรายงานทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสิ่งตีพิมพ์ทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งวิทยานิพนธ์หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตระดับปริญญาเอก

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งได้กล่าวถึงในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การจัดทำรายละเอียดหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553 : 19) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ระดับสูงและ/หรือความเข้าใจในวิชาชีพ เพื่อพัฒนาความรู้และการปฏิบัติในสาขาวิชาชีพของตนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น และให้การสนับสนุนอย่างเต็มกำลังเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและกลยุทธ์ใหม่ ๆ

2.สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสาขาวิชาของตนในการแก้ไขปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น รวมทั้งแสดงความคิดเห็นและข้อสรุปต่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.สามารถจัดการปัญหาทางจริยธรรมที่ซับซ้อนในบริบทของวิชาการหรือวิชาชีพได้มั่นคงและรวดเร็ว มีความคิดริเริ่มในการหาทางเลือกที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อชุมชน

การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

1.สถาบันอุดมศึกษาต้องพัฒนาอาจารย์ทั้งด้านวิชาการและวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตอย่างน้อยตามที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดอย่างต่อเนื่อง โดยมีการประกาศหลักเกณฑ์การพัฒนาอาจารย์อย่างชัดเจน

2.สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอนและการวิจัยให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งอาจประสานกับสถาบันอุดมศึกษาและหรือหน่วยงานอื่นเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

3.สถาบันอุดมศึกษาต้องจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ในทุก ๆ ด้านตามที่กำหนดไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรนั้น ๆ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัชฎา อธิโสภ และเพลินพิศ วิสัยเกษม (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ รุ่นปีการศึกษา 2552 พบว่าบัณฑิตส่วนใหญ่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรการสอน และการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/ปัญหาพิเศษ/ปริญญาานิพนธ์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ และยังมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาเอก คือ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ 2. ควรมีการศึกษาดูงานต่างประเทศในสาขาที่เกี่ยวข้อง 3. ควรเพิ่มแหล่งการทำวิจัยร่วมกันในต่างประเทศ เป็นต้น ส่วนด้านการสอนในระดับปริญญาเอกนั้น ควรมีการปรับปรุงโดยการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายเพิ่มขึ้น และควรมีการศึกษาดูงานในต่างประเทศ

จำเนียร จวงตระกูล (2550) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การเรียนการสอนการวิจัยในหลักสูตรปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยไทย พบว่า แนวทางในปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอกที่มีคุณภาพได้มาตรฐานโลกควรมี 5 ขั้นตอนคือ 1) การรับนักศึกษา 2) การเรียนรายวิชา 3) การทำดุษฎีนิพนธ์ 4) การสอบดุษฎีนิพนธ์ 5) การประกอบวิชาชีพอของดุษฎีบัณฑิต